

A stylized illustration of a red and yellow striped circus tent with three flags on top, set against a dark red background with white stars. The tent's entrance is framed by red curtains and a gold border with small lights.

Дата: 29.05.23

Клас: 4 – Б

Предмет: *Літературне читання*

Вчитель: *Лисенко О. Б.*

Тема: *Робота з дитячою книжкою. Веселе слово. Остапа Вишні. «Веселі артисти».*

Мета: ознайомити учнів з життєвим та творчим шляхом Остапа Вишні; вдосконалювати навички читання та словесного малювання; збагачувати словниковий запас школярів; розвивати зв'язне мовлення, пам'ять; виховувати любов до тварин, повагу до представників різних професій.

Остап Вишня «Веселі артисти»

Текст-анаграма

- У асВ дрВіазу ліпПоєтьшуся сНатйрі, илКо
єЧуте оПр иЦкр. іЦакво ачБиит сеВеголо
уКонла, снФуикока, крАоатбів.

Прочитайте текст

- *воСло ркци данов висъз'яло.*
- *пеВишер в миРі лилосьосе.*
- *У рійста тинлакійсь вомі*
- *“глийКру”чанаозло волос.*

Правильний текст

- *Слово цирк давно з'явилося.*
- *Вперше в Римі оселилось.*
- *У старій латинській мові*
- *“Круглий” — означало слово.*

A stylized illustration of a red and yellow striped circus tent with three flags on top, set against a dark red background with white stars. The tent's entrance is framed by a golden archway with a scalloped edge.

Скоромовка

- Цар у цирку циліндр забув,
- Циркач циліндр царю повернув.

Пригадаємо...

-
- A stylized illustration of a circus tent with red and yellow stripes, set against a dark red background with white stars and radiating lines. The tent's entrance is framed by a red curtain with a gold border. The text is centered within this frame.
- Клоун
 - Акробати
 - Факір
 - Ілюзіоніст
 - Жонглер

Етимологія (походження) слова

- Жонглер
- Клоун
- Факір
- Акробат
- Ілюзіоніст

- французьке слово, що означає *жартун*.
- англійське слово, що означає *бовдур, блазень, дурень*.
- арабське слово — “**жебрак**”
- з грецької мови — “*ходжу на вищпиньках*”.
- з французької — “*обман, насмішка*”.

Гра “Встанови етимологію (походження) слова”

- Жонглер
 - Клоун
 - Факір
 - Акробат
 - Ілюзіоніст
- з грецької мови — “ходжу навшпиньках”.
 - арабське слово — “жебрак”.
 - з французької – “обман,насмішка ”.
 - французьке слово,що означає *жартун.*
 - англійське слово,що означає *бовдур,блазень,дурень.*
-
- The diagram consists of five green arrows connecting the words on the left to their etymologies on the right. The connections are as follows: 'Жонглер' connects to 'з грецької мови — “ходжу навшпиньках”.'; 'Клоун' connects to 'англійське слово,що означає бовдур,блазень,дурень.'; 'Факір' connects to 'арабське слово — “жебрак”.'; 'Акробат' connects to 'з французької – “обман,насмішка ”.'; and 'Ілюзіоніст' connects to 'французьке слово,що означає жартун.'

The background of the slide is a stylized illustration of a circus tent. The tent has a red and yellow striped canopy with three red flags flying from the top. The entrance is framed by a red curtain with a gold border. The sky is dark red with several white stars.

- Отже,

**Ви у цирку побували
і багато чого взнали.**

**Цирк словесний,цирк незвичний,
цирк був етимологічний!**

Вправа

«Дешифрувальник»

МОСЦМТБЦАБП
КМВДИДШНКМЯ

A stylized illustration of a red and yellow striped circus tent with three peaks, each topped with a red flag. The tent is set against a dark red background with white stars and radiating lines. The entire scene is framed by a large, ornate red archway with a gold border and small white dots.

Вправа «Дешифрувальник»

ОСТАП
ВИШНЯ

Остап Вишня

Павло Михайлович Губенко

Народився Остап Вишня на Полтавщині. Родина Губенків жила дружно, батько з матір'ю залучали дітей з раннього віку до роботи (а мали вони сімнадцятеро дітей).

В дитинстві пас гусей, потім — свиней. Та батьки прагнули дати дітям освіту.

Заповітною мрією Павла було стати вчителем. Але його покликанням була літературна праця.

Творчість Остапа Вишні багата і різноманітна за жанрами. Він писав гумористичні вірші, оповідання, анекдоти, жарти. Він любив дітей і багато веселих і жартівливих творів писав для маленьких читачів. Часто його оповідання друкувалися в журналі "Барвінок".

Словникова робота

балансує

сокорить

інкубатор

дзьобаючи

репетирує

пойнтер

звичайнісінькі

різнохарактерний

жонглер

бравурна музика

комік

державного

кульбіти

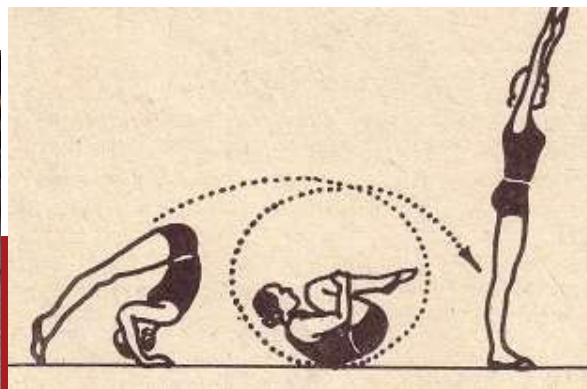
добірної

манюсіньким

перевертається

Тлумачення незрозумілих слів

- **Сокорить** – подає голосні звуки.
- **Балансує** – намагається втримати рівновагу на висоті.
- **Бравурна музика** – весела, бадьора.
- **Інкубатор** – пристрій для висиджування курчат.
- **Кульбіт** – стрибок з перевертанням.
- **Пойнтер** – порода собак.
- **Жонглер** – актор цирку.

Читання твору «Веселі артисти»

I. Шарик підшипників

Маленька Надійка аж заплющилася й притиснулася до мами, коли вона побачила на арені в цирку, як веселий і дуже-дуже смішний артист-клоун Едуард Йосипович посадив собі на голову невеличку біленьку з рудими плямами собачку, собачка та сіла в його на голові на задні лапки, піднесла вгору передні, а Едуард Йосипович поліз-поліз-поліз щаблями на високу подвійну драбину, виліз аж на самісінький її вершечок, а потім другою половиною драбини зійшов на арену.

Собачка весь час нерухомо сиділа в артиста на голові.

— Ой, упаде! Ой мамо, собачка впаде!—шепотіла Надійка, притискуючись до мами.

Але собачка не впала. Коли артист зняв її з голови, вона весело підстрибнула, Едуард Йосипович простяг руку догори долонею, собачка стрибнула на долоню, стала на передні лапки головою вниз, а задніми ніжками вгору, — зробила на долоні прекрасну стойку, як справжній висококваліфікований гімнаст.

Едуард Йосипович, весело посміхаючись, познайомив глядачів цирку, — а глядачі здебільше були діти, і було їх у цирку більш як тисяча:

— А зовуть, дітки, цього артиста, цього мого чотириноного друга — Шарик Підшипників!

Громом оплесків та веселих вигуків вітали глядачі, — і діти, і дорослі, — роботу Шарика Підшипникова і веселого артиста-клоуна Едуарда. Шарик Підшипників, закінчивши роботу, стрілою помчав з арени за лаштунки. А чого він так швидко полетів за лаштунки?

Бо він прекрасно знав, що за його хорошу роботу він обов'язково одержить чогось смачного: може, цукерок, може, грудочку цукру, може, ще щось...

Собачка побігла, а Надійна сумно мамі сказала:

— Яка хороша собачка! Шкода, що так швидко вона залишила арену.

Так, на цей раз собачка показала тільки два свої "номери", а взагалі Шарик Підшипників знає чимало різних гімнастичних циркових вправ, серед яких є такі, що їх не робить жодна дресирована в цирку тварина.

Насправді Шарика Підшипникова звать не Шарик Підшипників, — це його жартівливе ім'я, — а звать собачку Ляля.

Народилася Ляля далеко на півночі, аж на острові Нова Земля, в Північному Льодовитому океані, де її мама зимувала з своїми хазяями на полярній станції.

Породою вона — лайка.

Лайки — це мисливські собаки, що допомагають мисливцям полювати в північних лісах, у тайзі, — білку. Коли лайка нападе на слід білки чи почує або побачить білку на дереві, — вона "облаює" її і голосом кличе хазяїна-мисливця, показує йому, де сидить білка.

Лайки дуже розумні собачки і дуже цінні, без них полювання білки в тайзі просто неможливе. Але хто б міг подумати, що з мисливської собачки може вийти такий чудесний цирковий артист-акробат. І в цій роботі, як бачите, виявився природний розум лайки.

Едуард Йосипович розповідає, що придбав він Ляльку в місті Калініні: до цирку, де він тоді працював, принесла Ляльку жінка, що приїхала з Нової Землі до родичів у Калінін.

Лялька була тоді маленьким шестимісячним цуценятком.

Цирку, розуміється, вона зроду не бачила і попервах дуже боялася музики, циркового галасу, шуму, сліпучого світла.

І коли Едуард Йосипович перший раз просто так собі виніс її на арену, щоб познайомити її з цирком, Лялька затіпалась і заховалась в його на грудях під піджаком, а як він приніс і пустив її в убиральню, Лялька залізла в темний куточок під диван і тихенько скавучала.

Так ото вона перелякалася!

Але поволеньки звикла до всього: і до музики, і до світла, і до шуму, і до того, що після кожної вправи — і на репетиції, і на виставі — ласий шматочок цукру. Лялька почала охоче працювати, і вже через місяць Едуард Йосипович виходив з нею на арену, де вона чітко проробляла свій "номер".

Лялька хоч і невеличка собачка, але з характером і дуже самолюбива. Одного разу Едуардові Йосиповичу уперше з Лялькою довелося працювати в цирку шапіто.

Шапіто — літній цирк, у нього замість даху — величезне, напнуте з брезенту шатро.

Увечері знявся великий вітер. Вийшов Едуард Йосипович з Лялькою на арену, подув вітер, залопотів люто угорі напнутий брезент.

Ніколи такого в цирку не траплялося, і Лялька злякалася.

Вирвалася і стрілою за лаштунки.

Один із артистів, бажаючи її завернути на арену, хльоснув її батіжком — шамбер'єр у цирку такий батіг зветься.

Лялька на арену не вернулася. Заховалася так, що насилу її Едуард Йосипович одшукав, і коли він узяв її на руки, на очах у Ляльки бриніли сльози.

Так ото вона образилася, що їй зробили боляче, бо ніколи Едуард Йосипович її не бив, — тільки ласкою та чимось смачним він домагався від Ляльки виконувати всі її номери.

І довго після того довелося Едуардові Йосиповичу переконувати Ляльку, що ніколи такого більше не трапиться, що ніхто на арені більше не зробить їй боляче, — не хотіла йти вона на арену.

Потім вони помирилися, і Лялька почала працювати ще краще.

Едуард Йосипович ще раз пересвідчився, що з тварини ласкою та нагородами завжди можна виховати собі справжнього друга і помічника в роботі.

Тепер Лялька улюблениця циркових глядачів і неперевершена циркова артистка-акробат.

У неї є знаменитий номер, коли вона стоїть на передніх лапках, задні — вгору, на лобі в Едуарда Йосиповича.

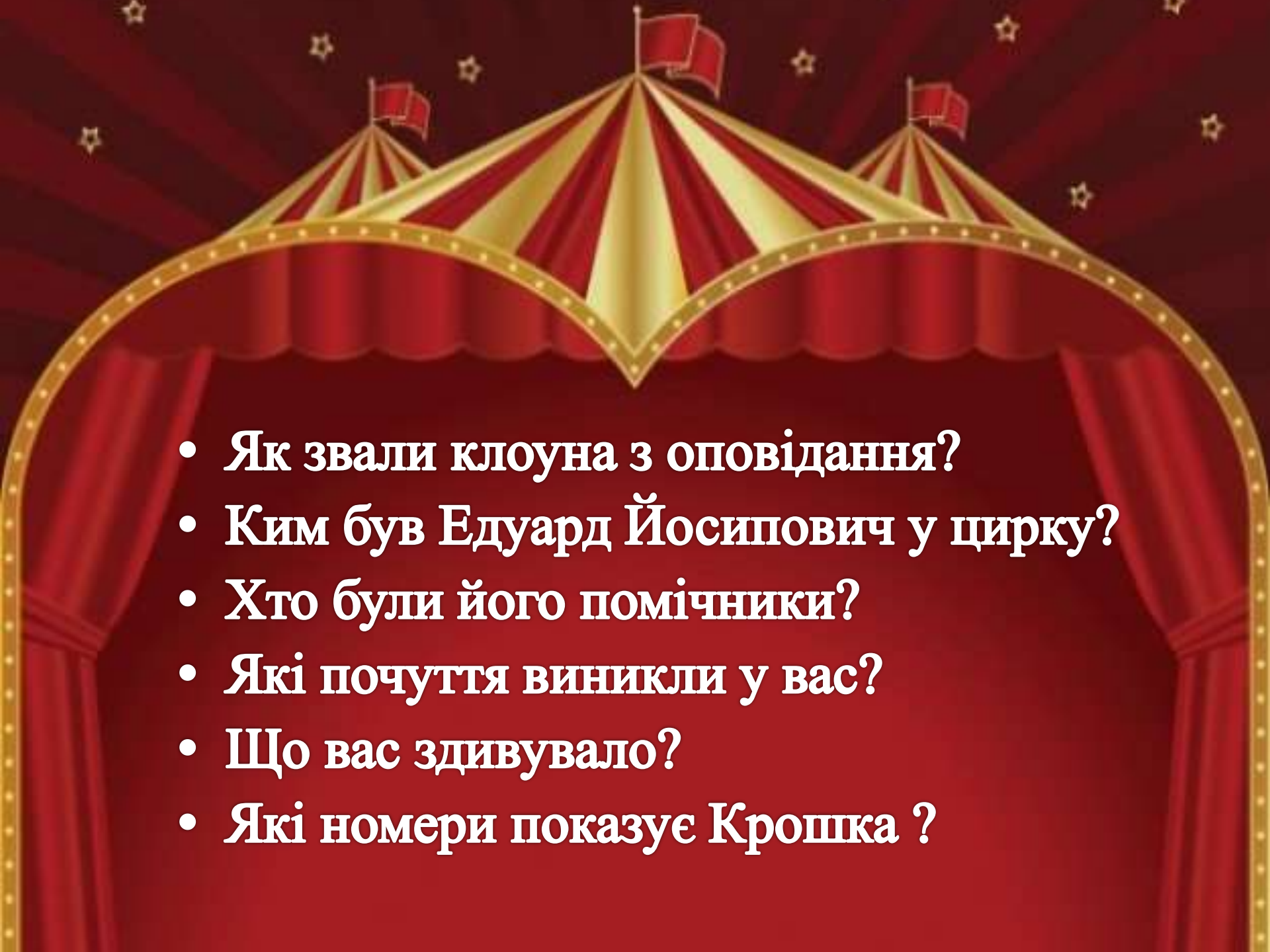
Вивчає Лялька ще й кульбіти, і сальто-мортале. З цими "номерами" Едуард Йосипович незабаром мав познайомити глядачів.

Діти страх як люблять Ляльку і завжди проводжають її громом оплесків...

Отака Лялька — Шарик Підшипників.

У неї є друзі: манісінька-манісінька, чорненька, куцохвоста з гострими вушками Чіта, теж циркова артистка, і великий чорно-рябий собака Крошка, чудесний математик, який уміє говорити "мама".

Але про них розкажемо далі.

-
- A stylized illustration of a red and yellow striped circus tent with three peaks, each topped with a red flag. The tent is set against a dark red background with small yellow stars. The tent's entrance is framed by a golden archway with a scalloped edge, and red curtains are visible on either side. The entire scene is illuminated by a warm, golden light.
- Як звали клоуна з оповідання?
 - Ким був Едуард Йосипович у цирку?
 - Хто були його помічники?
 - Які почуття виникли у вас?
 - Що вас здивувало?
 - Які номери показує Крошка ?

Прочитайте текст мовчки і дайте відповіді на запитання

- Який артист вас зацікавив найбільше?
- Хто такий Петька? Які у нього подруги? Який номер виконує Петька у цирку?
- Як Петька потрапив до Едуарда Йосиповича Середи?
- Які стосунки у клоуна та півника?
- Який ще “артист” працює з Середою?
- Чи підходить собачці його кличка? Знайдіть у тексті опис песика.
- Чи став Крошка справжнім артистом? (Слова з тексту).
- Як Едуард Середа спілкується зі своїми колегами?
- Що нового ви дізналися з оповідання?
- Якими цирковими професіями володіє Крошка?

A vibrant illustration of a circus tent with red and yellow stripes, set against a dark red background with stars and light rays. The tent is framed by red curtains with gold trim. A white rectangular box is centered in the lower half of the image.

Прочитайте усі окличні речення, дібравши відповідну інтонацію та силу голосу.

Підсумок уроку

- Хто такий Павло Губенко?
- Який його псевдонім?
- Які твори він писав?
- Як називається твір, що ми прочитали на уроці?
- Чим сподобався вам твір Остапа Вишні ?
- Що нового і цікавого дізналися на уроці?
- А з твору?
- Яка музика звучала сьогодні на уроці?
- Які циркові професії ми пригадали?
- Які слова були для вас новими?

A stylized illustration of a red and yellow striped circus tent with three flags on top, set against a dark red background with white stars. The tent's entrance is framed by a gold border with small white dots. Red curtains are pulled back on either side of the entrance.

**Всі ви , діти , молодці
Гарно працювали!
Але дзвоник пролунає.
Він мені і вам розкаже,
що урок вже час кінчати,
Треба йти відпочивати!**

Домашнє завдання

Читати та переказувати І частину.

*Роботи надсилайте на Human або на
ел. пошту lenusya.lysenko@gmail.com*